

det, vi vil; hvordan skal samfundet se ud? Og dermed kan det godt være, at det vil være en langsommelig proces; men det er jo også godt nok, hvis debatten i sig selv er et formål, at få udredt nogle ting; så er det jo godt nok.

Men så til det andet spørgsmål: Det er min opfattelse, at det mest effektive demokrati er det repræsentative demokrati. I virkeligheden er jeg rædselsslagen ved tanken om et ineffektivt demokrati, for det ødelægger demokratiet.

Læser man »Mein Kampf« eller nogle af de andre fantastiske skrifter fra diktatorerne, er et af hovedangrebene på demokratiet jo altid ineffektiviteten: de snakker, og det tager tid og bla, bla, bla. Derfor er det min opfattelse, at det er vigtigt, at demokratiet er effektivt, og dér tror jeg, at det repræsentative demokrati er mere effektivt og er mere kontinuerligt end et folkeafstemningsdemokrati.

Men så bliver der fra SF's side sagt, at formålet med folkeafstemningerne er debatten. Så må jeg i stilfærdighed sige, at så er det for sølle at være folketingsmedlem. Kan vi ikke skabe en debat i forbindelse med det repræsentative demokrati? Er det ikke vores opgave at være ude, via det at fremsætte forslag, via det at deltage i debatten og alle de her ting, og skabe en politisk debat? Det kan ikke være rigtigt, at politiske debatter kun skal skabes, når der skal være en folkeafstemning. Den må altså også kunne skabes i forbindelse med ganske almindeligt politisk arbejde. Og dermed er det ikke et argument for folkeafstemningsdemokratiet, at man skal have debatter.

Og så til bemærkningerne om, hvorvidt race-diskrimination skal skrives ind. Ja, for min skyld ingen alarm, jeg har jo ikke noget problem med at sige, at man ikke må sådan noget. Men det, jeg bare understreger med hensyn til den selvgodhed, der kunne ligge i at sige, at nu har vi skrevet det ind, så er vi åh, så gode, og så behøver vi ikke gøre mere, er, at der kan stå ti gange i grundloven, at man ikke må have race-diskrimination, og tro mig, den findes mange steder i det danske samfund alligevel. Derfor er det kampen i dagligdagen og nej't til de mennesker, man møder, der har den holdning, der er vigtigere, end om det står i grundloven eller ikke står i grundloven. Det var min pointe.

(Kort bemærkning).

Aage Frandsen (SF):

Hr. Duetoft og jeg er selvfølgelig hundrede procent enige i, at fordi man får det skrevet ind i en

lov eller en grundlov, at man ikke må have race-diskrimination, betyder det ikke, at det ikke er her. Der er lande, der har det, og de har det i deres lovgivning, de har det i deres grundlove, og de har også race-diskrimination fra nogle mennesker mod andre mennesker. Selvfølgelig er der da det. Det er derfor, vi ikke lovgiver om, at vi skal være søde og gode ved hinanden. Det er noget, vi er.

Så vil jeg stille et spørgsmål i forhold til det med folkeafstemninger, for dér tror jeg, vi misforstår hinanden. For os er det afgørende, at vi har et repræsentativt demokrati, men folkeafstemninger kan være et supplement, en korrektion, og det er for os afgørende, at det er, når folk *ønsker* en folkeafstemning – det vil sige, at det er ganske mange underskrifter, der skal til – at de så kan bede om at få spørgsmålet til folkeafstemning, sådan som vi kender det i nogle lande.

Og det, der så er helt afgørende for os – og det er dér, begrebet debat kommer ind – er, at det sker på baggrund af en debat. Min kommentar til hr. Duetoft var, at vi *ikke* vil have trykknappedemokrati. Det er debatten, man skal have. Men det er ikke kun debatten. Det er selvfølgelig også ansvaret, som man får ved en folkeafstemning.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Jamen det er netop dér, vi går galt af hinanden, vil jeg sige til hr. Aage Frandsen. Jeg synes, hr. Aage Frandsen er ulogisk. Hvis flere folkeafstemninger er mere demokratiske end det repræsentative demokrati, så må de ultimative folkeafstemninger være det mest demokratiske, og de ultimative folkeafstemninger er trykknappedemokratiet, og det ønsker jeg ikke.

Sådan må det da hænge sammen. Og jeg vil igen fastholde, at hvorfor skulle et Folketing, der er repræsentativt valgt til at træffe beslutninger, ikke kunne skabe en politisk debat. Det er da så os, der ikke er gode nok, hvis det ikke lykkes.

Jeg må ikke stille spørgsmål den anden vej, så derfor bliver det retorisk. Men en dag ved lejlighed vil jeg da gerne have lov til at spørge hr. Aage Frandsen, hvad lykkeligt der har været i det schweiziske demokrati. Hvor meget fremskridt og vision og fjernelse af diskrimination, og hvad ved jeg, har der egentlig været i Schweiz' folkeafstemningsdemokrati? Har det virkelig været det lysende eksempel på et